

USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Komentarz

redakcja naukowa Mirosław Włodarczyk
Edyta Bielak-Jomaa, Magdalena Paluszkiewicz
Ewa Staszewska, Mirosław Włodarczyk
Tatiana Wrocławska

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Komentarz

redakcja naukowa Mirosław Włodarczyk
Edyta Bielak-Jomaa, Magdalena Paluszkiewicz
Ewa Staszewska, Mirosław Włodarczyk
Tatiana Wrocławska

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 15 września 2015 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Krzysztof W. Baran

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Paterak-Kondek

Łamanie

Fotoedytor

Poszczególne części opracowali:

Edyta Bielak-Jomaa – rozdz. 8, 9

Magdalena Paluszkiewicz – rozdz. 1, 2, 5 (art. 21–23a), rozdz. 7

Ewa Staszewska – rozdz. 4, 5 (art. 26, 26d–27), rozdz. 10a

Mirosław Włodarczyk – Wprowadzenie, rozdz. 5 (art. 26a–26c¹), rozdz. 10, 11

Tatiana Wrocławska – rozdz. 3, 5 (art. 24–25d), rozdz. 6

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawoLubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-8456-8

Wydane przez:

Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przykopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wprowadzenie	23
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.)	27
ROZDZIAŁ 1	
PRZEPISY OGÓLNE	29
Art. 1. [Zakres podmiotowy ustawy]	29
Art. 2. [Słowniczek]	40
Art. 2a. [Zasady ustalania stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych]	66
ROZDZIAŁ 2	
ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	74
Art. 3. [Katalog stopni niepełnosprawności]	74
Art. 4. [Zaliczanie do stopni niepełnosprawności]	76
Art. 4a. [Zaliczanie do osób niepełnosprawnych]	98
Art. 5. [Traktowanie orzeczeń lekarza orzecznika ZUS na równi z orzeczeniami o stopniach niepełnosprawności]	104
Art. 5a. [Ustalanie stopnia niepełnosprawności i wskazań dla celów korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów]	119

Art. 6.	[Zespoły orzekające o niepełnosprawności]	125
Art. 6a.	[Tworzenie i likwidacja zespołów orzekających o niepełnosprawności]	129
Art. 6b.	[Orzekanie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności]	133
Art. 6b ¹ .	[Orzekanie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności – specjalistyczne badania]	144
Art. 6b ² .	[Orzekanie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności – korzystanie z danych gromadzonych przez inne podmioty]	149
Art. 6c.	[Nadzór nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności]	151
Art. 6d.	[Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności]	160

ROZDZIAŁ 3

REHABILITACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH .....

Art. 7.	[Pojęcie oraz rodzaje rehabilitacji]	176
Art. 8.	[Pojęcie oraz cel rehabilitacji zawodowej]	185
Art. 9.	[Pojęcie oraz cel rehabilitacji społecznej]	201
Art. 10.	[Podstawowe formy wspierania rehabilitacji zawodowej]	216
Art. 10a.	[Warsztaty terapii zajęciowej]	219
Art. 10b.	[Finansowanie działalności warsztatów]	235
Art. 10c.	[Turnusy rehabilitacyjne]	255
Art. 10d.	[Rejestr organizatorów oraz ośrodków prowadzących turnusy rehabilitacyjne]	264
Art. 10e.	[Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych]	275
Art. 10f.	[Kierowanie do uczestnictwa w warsztatach i turnusach rehabilitacyjnych]	282

ROZDZIAŁ 4

UPRAWNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH .....

Art. 11.	[Uprawnienia osób niepełnosprawnych bezrobotnych albo poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu]	294
Art. 12.	(uchylony)	346
Art. 12a.	[Środki na podjęcie działalności gospodarczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej]	347

Art. 13.	[Dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego]	356
Art. 14.	[Obowiązek wydzielenia lub zorganizowania odpowiedniego stanowiska pracy w razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej]	358
Art. 15.	[Czas pracy]	370
Art. 16.	[Wyłączenie stosowania szczególnych regulacji dotyczących czasu pracy]	379
Art. 17.	[Dodatkowa przerwa w pracy]	382
Art. 18.	[Skrócone normy czasu pracy a wysokość wynagrodzenia] . . .	384
Art. 19.	[Dodatkowy urlop wypoczynkowy]	387
Art. 20.	[Zwolnienia od pracy]	394
Art. 20a.	[Pies asystujący]	401
Art. 20b.	[Certyfikat psa asystującego]	410
Art. 20c.	[Początek stosowania szczególnych uprawnień]	414
Art. 20d.	[Zwolnienie z opłat dla posiadaczy kart parkingowych]	416

ROZDZIAŁ 5

SZCZEGÓLNE OBOWIĄZKI I UPRAWNIENIA PRACODAWCÓW W ZWIĄZKU Z ZATRUDNIANIEM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH 420

Art. 21.	[Wpłata na PFRON z tytułu nieosiągnięcia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych]	420
Art. 22.	[Obniżenie wpłaty na PFRON]	459
Art. 22a.	[Kontrola obniżenia wpłaty do PFRON]	475
Art. 23.	[Wpłata na PFRON z tytułu niewydzielenia bądź niezorganizowania stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej]	475
Art. 23a.	[Zapewnienie niezbędnych racjonalnych uprawnień osobie niepełnosprawnej]	481
Art. 24.	(uchylony)	490
Art. 25.	(uchylony)	491
Art. 25a.	[Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne]	491
Art. 25b.	(uchylony)	497
Art. 25c.	[Warunki złożenia wniosku o refundację]	498
Art. 25d.	[Kontrola spełnienia warunków przez podmioty otrzymujące refundację]	504
Art. 26.	[Zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych]	506

Art. 26a. [Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego]	519
Art. 26b. [Realizacja prawa do miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego]	531
Art. 26c. [Tryb składania i weryfikacji wniosków o miesięczne dofinansowanie]	533
Art. 26c ¹ . (uchylony)	538
Art. 26d. [Zwrot kosztów zatrudnienia i szkolenia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu]	538
Art. 26e. [Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy]	544
Art. 26f. (uchylony)	550
Art. 27. (uchylony)	550

ROZDZIAŁ 6

ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ I ZAKŁADY AKTYWNOŚCI

ZAWODOWEJ .....

551

Art. 28. [Warunki nabycia statusu zakładu pracy chronionej]	551
Art. 29. [Warunki nabycia statusu zakładu aktywności zawodowej]	591
Art. 30. [Decyzja w przedmiocie nadania oraz utraty statusu zakładu pracy chronionej albo zakładu aktywności zawodowej]	617
Art. 31. [Zwolnienie z podatków i opłat dla prowadzących zakłady pracy chronionej bądź aktywności zawodowej]	639
Art. 32. [Dofinansowanie oraz zwrot kosztów dla pracodawców prowadzących zakłady pracy chronionej]	662
Art. 32a. [Podstawa udzielenia pomocy]	674
Art. 33. [Zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych] ...	675
Art. 33a. [Rozszerzenie zakresu zastosowania art. 33]	715

ROZDZIAŁ 7

ZADANIA I ORGANIZACJA SŁUŻB DZIAŁAJĄCYCH

NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH .....

717

Art. 34. [Podmioty wykonujące zadania określone w ustawie i nadzór nad ich działalnością]	717
Art. 35. [Zadania samorządu województwa]	724

Art. 35a. [Zadania powiatu]	729
Art. 35b. (uchylony)	737
Art. 35c. [Sprawozdania o zrealizowanych zadaniach]	738
Art. 36. [Zlecanie zadań]	739

ROZDZIAŁ 8**SZKOLENIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH .....** 742

Art. 37. [Formy szkoleń]	742
Art. 38. [Osoby uprawnione do szkoleń]	754
Art. 38a. (uchylony)	762
Art. 39. [Podmioty prowadzące szkolenia]	763
Art. 40. [Zasady odbywania szkolenia]	774
Art. 41. [Zasady organizowania szkoleń przez pracodawcę]	780
Art. 41a. [Obowiązek przekazywania informacji przez podmioty prowadzące szkolenia]	785

ROZDZIAŁ 9**KRAJOWA RADA KONSULTACYJNA DO SPRAW****OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH .....** 786

Art. 42. [Zakres działania Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych]	786
Art. 43. [Skład i organizacja Krajowej Rady Konsultacyjnej]	789
Art. 44. [Sposób i tryb działania oraz finansowanie działalności Rady]	796
Art. 44a. [Wojewódzkie społeczne rady do spraw osób niepełnosprawnych]	806
Art. 44b. [Powiatowe społeczne rady do spraw osób niepełnosprawnych]	808
Art. 44c. [Skład i organizacja rad wojewódzkich i powiatowych]	808

ROZDZIAŁ 10**PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB****NIEPEŁNOSPRAWNYCH .....** 822

Art. 45. [Charakter prawny Funduszu]	823
Art. 46. [Przychody Funduszu]	824

Art. 46a.	[Dotacje celowe z budżetu państwa jako przychody Funduszu]	826
Art. 47.	[Przeznaczenie środków Funduszu]	827
Art. 48.	[Zasady przekazywania środków PFRON]	830
Art. 48a.	[Wyłączenia wydatkowania środków PFRON]	832
Art. 49.	[Zasady dokonywania wpłat na rzecz Funduszu przez pracodawców]	833
Art. 49a.	[Zabezpieczenie roszczeń Funduszu przez założenie księgi wieczystej i ustanowienie hipoteki przymusowej]	836
Art. 49b.	[Zabezpieczenie roszczeń Funduszu ustawowym prawem zastawu]	837
Art. 49c.	[Prawo Funduszu do korzystania z danych]	837
Art. 49d.	[Informacja o pracodawcach zwolnionych lub zobowiązanych do wpłat na Fundusz]	838
Art. 49e.	[Obowiązek zwrotu środków Funduszu]	839
Art. 49f.	[Umarzanie, rozkładanie na raty oraz odroczenie terminu płatności należności Funduszu]	840
Art. 50.	[Organy Funduszu]	841
Art. 51.	[Zarząd Funduszu]	843
Art. 51a.	[Nabór na stanowisko Prezesa Funduszu]	845
Art. 52.	[Wybrane kompetencje Zarządu Funduszu]	848
Art. 53.	[Zasady reprezentacji Funduszu przez Zarząd]	848
Art. 53a.	[Nabór na wolne stanowiska pracy w biurze Funduszu (art. 53a–53g)]	849
Art. 53b.	[Charakter informacji o kandydatach]	851
Art. 53c.	[Termin składania dokumentów o naborze]	851
Art. 53d.	[Upowszechnienie listy kandydatów]	851
Art. 53e.	[Protokół przeprowadzonego naboru]	852
Art. 53f.	[Informacja o wynikach naboru]	852
Art. 53g.	[Przesłanki zatrudnienia kolejnej osoby spośród najlepszych kandydatów]	853
Art. 54.	[Przeznaczenie środków Funduszu]	853
Art. 55.	(uchylony)	853
Art. 56.	[Informacja o działalności Funduszu]	854

ROZDZIAŁ 10A

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA WYKROCZENIA PRZECIWKO

PRZEPISOM USTAWY	855
------------------	-----

Art. 56a. [Niedopełnianie obowiązku składania informacji lub deklaracji]	855
Art. 56b. [Udaremnianie lub utrudnianie kontroli, zgłaszanie nieprawdziwych danych]	857
Art. 56c. [Podstawa prawna orzekania]	859

ROZDZIAŁ 11

ZMIANY W PRZEPISACH OBOWIĄZUJĄCYCH,

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE .....

Art. 57–61. (pominięte)	860
Art. 62. [Inne rodzaje orzeczeń, kwalifikujące do kręgu osób niepełnosprawnych]	860
Art. 63. [Przepis przejściowy – zachowanie nabytych uprawnień]	861
Art. 64. (uchylony)	861
Art. 65. (uchylony)	861
Art. 66. [Odesłanie do innych przepisów prawa]	861
Art. 67. [Właściwość przepisów do wszczętych sprawach]	861
Art. 68–68b. (pominięte)	861
Art. 68c. [Przepis przejściowy – kwoty maksymalnego dofinansowania w latach 2007–2009]	862
Art. 68d. [Przepis przejściowy – dotacja celowa z budżetu państwa w 2008 roku]	862
Art. 68e. [Przepis przejściowy – dotacja celowa z budżetu państwa w 2009 roku]	862
Art. 68f. [Przepis przejściowy – dotacja celowa z budżetu państwa w 2010 roku]	863
Art. 68fa. [Przepis przejściowy – dotacja celowa z budżetu państwa w 2011 roku]	863
Art. 68g. [Przepis przejściowy – kwoty miesięcznego dofinansowania w 2010 roku]	863
Art. 68ga. [Przepis przejściowy – kwoty miesięcznego dofinansowania w 2011 roku]	863
Art. 68gb. [Przepis przejściowy – kwoty miesięcznego dofinansowania w 2013 roku]	864
Art. 68gc. [Przepis przejściowy – kwoty miesięcznego dofinansowania w 2014 roku]	864

Art. 69.	[Utrata mocy ustawy]	865
Art. 70.	[Wejście w życie ustawy]	865
Bibliografia		867
Skorowidz		877
O Autorach		895

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- decyzja Rady WE nr 2010/48/WE – decyzja Rady WE nr 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. Urz. UE L 23 z 27.01.2010, s. 35–61)
- dyrektywa 2000/78/WE – dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. UE L 303 z 2.12.2000, s. 16)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- konwencja MOP nr 159 – Konwencja nr 159 Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych przyjęta w Genewie w dniu 20 czerwca 1983 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 43, poz. 412)

- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- KPON – Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku w dniu 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 583 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r. poz. 1030)
- k.w. – ustawa z dnia 20 maja 1972 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 1094 z późn. zm.)
- nowela z dnia 17 grudnia 2001 r. – ustawa z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 154, poz. 1792 z późn. zm.)

-
- nowela z dnia 20 grudnia 2002 r. – ustawa z dnia 20 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2003 r. Nr 7, poz. 79 z późn. zm.)
- nowela z dnia 15 czerwca 2007 r. – ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 115, poz. 791)
- nowela z dnia 8 stycznia 2010 r. – ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 40, poz. 223)
- nowela z dnia 29 października 2010 r. – ustawa z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 226, poz. 1475 z późn. zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
- p.r.d. – ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- pr. stow. – ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1393)
- r.b.h.p. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.)

- r.k.o.n. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16. roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162 z późn. zm.)
- r.k.r.k. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie sposobu i trybu działania Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1695)
- r.m.d.w. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 1988)
- r.o.n.s.n. – rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1110)
- rozporządzenie nr 800/2008 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. WE L 214 z 9.08.2008, s. 3)
- rozporządzenie nr 651/2014 – rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. w sprawie uznania niektórych rodzajów pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, s. 1)
- r.p.f. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 1975)

-
- r.p.ś.d.g. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 102)
- r.r.s. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 września 1998 r. w sprawie rodzajów schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz sposobu jego obniżania (Dz. U. Nr 124, poz. 820 z późn. zm.)
- r.t.r. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694 z późn. zm.)
- r.w.b.s. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie wykonywania badań specjalistycznych na potrzeby orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 250, poz. 1875)
- r.w.p.s.r. – rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 560)
- r.w.t.b. – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1422)
- r.w.t.d.p. – rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430 z późn. zm.)

- r.w.t.z. – rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587)
- r.z.a.z. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. poz. 850)
- r.z.d.k.n. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie zwrotu dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1987)
- r.z.f.r. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1023)
- r.z.k.w. – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2011 r. w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 93)
- r.z.t.p. – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, s. 47)
- u.e.r. – ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 748 z późn. zm.)
- u.d.l. – ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 618 z późn. zm.)
- u.d.p.p.w. – ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.)

-
- u.f.p. – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
- u.m.w.p. – ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.)
- u.o.d.o. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 z późn. zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
- u.p.d.o.p. – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 851 z późn. zm.)
- u.p.p.p. – ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.)
- u.p.s. – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.)
- u.p.z. – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.)
- u.r.z.s.n. – ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.)
- u.s.o. – ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

- u.s.p. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1445 z późn. zm.)
- ustawa o KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1142 z późn. zm.)
- u.s.u.s. – ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.)
- u.s.w. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1392 z późn. zm.)
- u.s.w.p. – ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1242 z późn. zm.)
- u.ś.r. – ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.)
- u.u.s.r. – ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 704)
- u.z.e.p.r. – ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 268 z późn. zm.) – nieobowiązująca
- u.z.r.z.n. – ustawa z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46, poz. 201 z późn. zm.) – nieobowiązująca
- zalecenie MOP nr 99 – zalecenie nr 99 z dnia 1 czerwca 1955 r. Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczące przystosowania i rehabilitacji inwalidów, przyjęte w Genewie w dniu 22 czerwca 1955 r.

- zalecenie MOP nr 150 – zalecenie MOP nr 150 dotyczące roli poradnictwa i kształcenia zawodowego w rozwoju zasobów ludzkich, przyjęte w Genewie w dniu 23 czerwca z 1975 r.
- zalecenie MOP nr 168 – zalecenie nr 168 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczące rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, przyjęte w Genewie w dniu 20 czerwca 1983 r.

Periodyki

- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego
- GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
- M.P.Pr. – Monitor Prawa Pracy
- OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSN – Orzecznictwo Sądu Najwyższego
- OSNAPiUS – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
- OSNP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
- OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
- OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSN – Orzecznictwo Sądu Najwyższego
- OSPiKA – Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
- PiZS – Praca i Zabezpieczenie Społeczne
- PUG – Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego

Inne

- CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
- CBOSA – Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych

KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
LEX	– System Informacji Prawnej LEX
MOP	– Międzynarodowa Organizacja Pracy
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
PFRON	– Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
WHO	– Światowa Organizacja Zdrowia
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny
ZFRON	– zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych

WPROWADZENIE

Szczególne sytuacja osób niepełnosprawnych dostrzegana jest przez polskiego ustawodawcę od dawna. Już w ustawie z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446 z późn. zm.) ustanowiono dla tej kategorii osób szczególne uprawnienia. Formalnie znalazło to wyraz w umieszczeniu tej regulacji w odrębnym rozdziale ustawy. Z czasem ich sytuacja została określona w specjalnej regulacji prawnej, tj. w ustawie z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46, poz. 201 z późn. zm.), którą zastąpiła ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst pierwotny: Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm., tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.).

Osoby niepełnosprawne zostały uznane przez prawodawcę za szczególną kategorię osób na rynku pracy. O potrzebie ich wyróżnienia i uznania faktu ich trudnej pozycji w tym obszarze życia społecznego i gospodarczego świadczy regulacja zawarta w skomentowanej w niniejszym opracowaniu ustawie. Przede wszystkim na potrzeby obsługi tych osób utworzono specjalną służbę publiczną działającą na rzecz osób niepełnosprawnych, w skład której wchodzi wiele podmiotów i instytucji, zwłaszcza Pełnomocnik do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych, czy Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W rozległe kompetencje wyposażono samorządy wojewódzkie i powiatowe. Ustawa określa również uprawnienia osób niepełnosprawnych związane

z ich funkcjonowaniem w życiu społecznym i zawodowym – a więc odnoszące się zarówno do okresu poszukiwania zatrudnienia, jak i w fazie jego realizacji. Wreszcie, znaczną część regulacji zajmują sprawy odnoszące się do organizacji procesu zatrudnienia u przedsiębiorców i ich uprawnienia z tym powiązane. Przyjęte w ustawie rozwiązania pozwalają sformułować tezę, że spośród wszystkich kategorii osób uznanych za szczególne na rynku pracy, osoby z niepełnosprawnością zostały wyposażeń w najbardziej zaawansowane urządzenia prawne mające za zadanie zniwelować konsekwencje ich niepełnosprawności.

Zasygnalizowana powyżej różnorodność spraw, które są przedmiotem ustawy, wielość podmiotów, które zostały objęte przedmiotową regulacją, oraz rozliczne i różne uprawnienia, obowiązki, kompetencje tymże podmiotom przypisane, nie ułatwiają zadania komentatorom. Owa różnaitość materii sprawia, że musi ona być oceniana z punktu widzenia wielu gałęzi prawa, a w szczególności prawa pracy, prawa administracyjnego, prawa finansowego czy gospodarczego. Istotna trudność wynika dodatkowo z jakości przepisów, które nierzadko mają charakter opisowy i brakuje w nich konsekwencji terminologicznej. Wskazane okoliczności bez wątpienia powodują, że ustawa nie jest wdzięcznym obszarem badawczym, o czym świadczy zasadniczo brak komentatorskiej aktywności przedstawicieli nauk prawniczych w tym zakresie.

Komentarz adresowany jest do bardzo szerokiego kręgu odbiorców, poczynając od przedstawicieli instytucji publicznych (państwowych i samorządowych, centralnych i lokalnych) działających w sferze obsługi osób niepełnosprawnych, poprzez przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne, kadrowców w takich zakładach pracy, osoby zajmujące się obsługą prawną podmiotów gospodarczych, osoby działające na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach organizacji pozarządowych, czy wreszcie przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości orzekających w sprawach osób niepełnosprawnych. Wyływający z opracowania tego komentarza i zgromadzony w nim dorobek i doświadczenia szczególnie powinny być przydatne w przyszłych pracach legislacyjnych, jeśli w ich założeniach będzie się mieścić potrzeba doskonalenia jakości tej regulacji.

Opracowanie w założeniu ma na celu nie tylko przedstawienie komentarzy jego autorów do zawartych w przedmiotowej ustawie przepisów, lecz także zgromadzenie dorobku nauk prawnych oraz judykatury. W tym kontekście możliwa jest w pewnym zakresie ocena zaawansowania badań prawniczych na tym polu, a tym samym rozważenie przyszłych ich kierunków. Wszystkie wskazane wyżej okoliczności stanowią podstawę do przypuszczenia, że przedstawiona Czytelnikowi książka pozwoli zapłacić dotkliwą z wielu punktów widzenia lukę na rynku komentarzy prawniczych.

Mirosław Włodarczyk

USTAWA

z dnia 27 sierpnia 1997 r.

O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH¹

(tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721; zm.: Dz. U. z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244, Nr 291, poz. 1707; z 2012 r. poz. 986, poz. 1456; z 2013 r. poz. 73, poz. 675, poz. 791, poz. 1446, poz. 1645; z 2014 r. poz. 598, poz. 877, poz. 1198, poz. 1457, poz. 1873; z 2015 r. poz. 218, poz. 493, poz. 1240, poz. 1273, poz. 1359)

---

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

Rozdział 1

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. [Zakres podmiotowy ustawy]

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 lub**
  - 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub**
  - 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia**
- zwanych dalej „osobami niepełnosprawnymi”.**

1. Obowiązujące brzmienie powyższemu przepisowi nadała ustawa z dnia 20 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹. Wszedł on w życie dnia 1 lutego 2003 r. W pierwotnym brzmieniu komentowana ustawa w art. 1 odnosiła się do osób, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudniał, ograniczał bądź uniemożliwiał wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3, o całkowitej lub częściowej nie-

---

¹ Dz. U. z 2003 r. Nr 7, poz. 79 z późn. zm.; weszła w życie dnia 1 lutego 2003 r.

zdolności do pracy – na podstawie odrębnych przepisów, lub o rodzaju i stopniu niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16. roku życia – na podstawie odrębnych przepisów. Zmiana powyższej definicji miała ścisły związek z wprowadzeniem, do zamieszczonego w art. 2 słowniczka pojęć, definicji niepełnosprawności. Nastąpiło to na mocy art. 1 pkt 2 noweli z dnia 20 grudnia 2002 r. (zob. komentarz do art. 2 pkt 10).

Na mocy art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych² znowelizowano pkt 3 komentowanego artykułu. Było to związane ze zmianą systemu przyznawania zasiłku pielęgnacyjnego, który do tego czasu bazował na przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 26 stycznia 1998 r. w sprawie stanów zdrowia oraz szczegółowych zasad, warunków i trybu wydawania zaświadczeń będących podstawą uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego dla dziecka³. Skreślenie przepisu art. 14 ust. 5⁴ nieobowiązującej już ustawy z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych⁵ spowodowało utratę mocy obowiązującej wyżej wymienionego rozporządzenia. Od tego czasu podstawą przyznania zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu stałej opieki nad dzieckiem ze względu na stan jego zdrowia stało się orzeczenie o niepełnosprawności wydawane na gruncie komentowanej ustawy, a nie jak dotąd – zaświadczenie wydane przez lekarza publicznego zakładu opieki zdrowotnej lub też wykonującego zadania takiego zakładu (zob. też komentarz do art. 4a).

---

² Dz. U. Nr 154, poz. 1792 z późn. zm.

³ Dz. U. Nr 15, poz. 70. Szczegółowe przesłanki wydania zaświadczenia przez lekarza określał § 2 tego rozporządzenia.

⁴ Przepis ten został skreślony ustawą z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych i ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 154, poz. 1791 z późn. zm.).

⁵ Tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.

2. W art. 1 ustawy wyznaczono jej zakres podmiotowy. Dotyczy ona osób niepełnosprawnych, czyli osób, których niepełnosprawność została potwierdzona jednym z rodzajów orzeczeń enumeratywnie wskazanych w tym przepisie. Ustawa ta ma więc zastosowanie do osób, których niepełnosprawność została formalnie potwierdzona. Z zakresu jej regulacji zostały wyłączone osoby, które same oceniają swoją sprawność jako ograniczoną (tzw. definicja subiektywna niepełnosprawności⁶). Uzyskanie jednego ze wskazanych w komentowanym przepisie orzeczeń jest podstawą prawną nabycia statusu osoby niepełnosprawnej oraz jednocześnie warunkiem realizacji określonych uprawnień i obowiązków w ramach systemu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz procesu zatrudniania osób niepełnosprawnych.

3. Artykuł 1 komentowanej ustawy zawiera definicję osoby niepełnosprawnej. Konstrukcja przepisu wskazuje, iż jest to tzw. definicja zakresowa pełna, ponieważ wylicza enumeratywnie orzeczenia, których adresatów należy uznać za osoby niepełnosprawne. Wniosek taki załamuje się jednak w świetle brzmienia art. 62 komentowanej ustawy, który wylicza także inne rodzaje orzeczeń, kwalifikujące ich adresatów do kręgu osób niepełnosprawnych. Zabieg taki narusza zasadę techniki prawodawczej, zgodnie z którą definicje zakresowe (wyliczające elementy składowe zakresu) powinny być sformułowane w jednym przepisie i obejmować cały zakres definiowanego pojęcia⁷. Jeżeli natomiast wyliczenie wszystkich elementów zakresu definiowanego pojęcia w jednym przepisie prawnym nie jest możliwe (art. 62 jest przepisem przejściowym, nie zaś ogólnym), w definicji wyraźnie zaznacza się, że tekst tej samej lub innej ustawy zawiera elementy uzupełniające tę definicję, w szczególności przez użycie zwrotu: „i inne wskazane w przepisach” (tzw. definicja zakresowa niepełna)⁸.

---

⁶ Na ten temat I. Poliwczyk, *Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy*, Warszawa 2007, s. 15; L. Frąckiewicz, *Niepełnosprawni w polskim społeczeństwie*, Polityka Społeczna 1994, nr 2, s. 13.

⁷ Zob. § 153 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908).

⁸ Szerzej M. Kokoszczyński, *Komentarz do § 153 rozporządzenia w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”* (w:) J.K. Warylewski (red.), *Zasady techniki prawodawczej. Komentarz do rozporządzenia*, LEX/el. 2003.

Książka zawiera charakterystykę uprawnień i obowiązków podmiotów działających w sferze obsługi osób z niepełnosprawnością, a także szczególnych uprawnień tych osób. Publikacja uwzględnia dorobek doktryny oraz reprezentatywne orzecznictwo.

W opracowaniu omówiono wszystkie ostatnie zmiany do komentowanej ustawy, w tym dotyczące:

- możliwości pozyskiwania określonych danych z systemu przez organy decydujące o przyznaniu świadczeń rodzinnych z funduszu alimentacyjnego oraz z pomocy społecznej;
- regulacji mających wspierać proces pozyskiwania przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności informacji o sytuacji społeczno-zawodowej osób, które ubiegają się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności bądź stopniu niepełnosprawności;
- składu i organizacji Krajowej Rady Konsultacyjnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.

Nowelizacje te mają na celu uproszczenie i przyspieszenie procedury rozstrzygnięcia o prawie do określonych świadczeń, orzekania o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności.

Komentarz skierowany jest przede wszystkim do przedstawicieli instytucji publicznych (państwowych i samorządowych, centralnych i lokalnych) działających w sferze obsługi osób niepełnosprawnych, przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne, kadrowców w takich zakładach pracy, prawników praktyków zajmujących się obsługą prawną podmiotów gospodarczych, jednostek działających na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości orzekających w sprawach osób niepełnosprawnych. Może być również przydatny w procesie doskonalenia i szerzenia wiedzy prawniczej, a więc zarówno w sferze działalności naukowej, jak i dydaktycznej.

ISBN 978-83-264-8456-8

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSCLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL